

AFRİKA’NIN KALKINMASI İÇİN YENİ ORTAKLIK (NEPAD)

Bankole ADEOYE

Dış İlişkiler ve Ortaklıktan Sorumlu Koordinatör, NEPAD Sekreteri, Midrand, Güney Afrika

NEPAD; Afrika’nın yenilenip-gelişmesinde ileriye görebilen stratejik bir yapıdır. Afrika’nın sosyo-ekonomik yapısının geliştirilmesi ve bütünleştirilmesi için; NEPAD’ın stratejik yapısını gösteren belgeleri oluşturmaya başlamak üzere beş ülke (Cezayir, Mısır, Nijerya, Senegal, Güney Afrika), Afrika Birliği Örgütü tarafından görevlendirilmişlerdir. Afrika Birliği Örgütü (OAU); 2001 Temmuzunda gerçekleştirdiği 37. Zirvesi’nde stratejik yapıyı oluşturan belgeleri resmen kabul etmiştir.

NEPAD’ın öncelikli amaçları:

- Yoksulluğu ortadan kaldırmak,
- Afrika ülkelerine tek ya da grup olarak büyüme ve gelişme için izledikleri yolda imkan- alan sağlamak,
- Afrika’nın küresel seyirde marjinalliğini azaltarak, küresel ekonomiye tam ve yararlı olarak katılımı için değerini arttırmak,
- Kadının her alanda yetkilendirilmesini hızlandırmaktır.

NEPAD’ın Prensipleri

- Barış için temel gereksinimler, güvenlik – dengeli siyaset ve sosyo – ekonomik gelişim için iyi bir yönetim anlayışı,
- Toplumun bütün sektörlerinin de tam desteğiyle ülke dışında da Afrika’nın önderliğinin sağlanmaya çalışılması,
- Afrika halkının becerilerini ve doğal kaynakların kullanımını geliştirmeyi en üst düzeye çekmek,

- Afrika ülkeleri arasında karşılıklı ortaklıklar tesis etmek,
- Bölgesel ve kıtasal birliğin oluşumunu hızlandırmak,
- Afrika ülkelerinde ve ana karada rekabeti arttırmak,
- Afrika ile gelişen dünya ülkeleri arasındaki eşit koşullarda olmayan ilişkilerin değiştirilerek yeni uluslararası ortaklıkların kurulmasını sağlamak,
- NEPAD ile tüm partnerlerine; Milenyumun Kalkınma Hedefleri ve diğer belirlenen amaç ve hedefleri için güvence vermek.

NEPAD'ın Öncelikleri

a) Güvenli gelişim için uygun koşulları oluşturmak

- Barış ve güvenlik,
- Demokratik, siyasal, ekonomik ve kazançlı çıkacak şekilde doğru yönetim,
- Bölgesel işbirliği ve bütünleşme,
- Kapasitenin artırılması.

b) Siyasi reformlar ve aşağıda öncelikli olarak belirtilen sektörlerde artan yatırımlar

- Tarım,
- Sağlık, eğitim, bilim – teknoloji alanlarında insan kaynaklarına önem vererek, nitelikli insan sayısını arttırmak,
- Bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), enerji, ulaşım, su ve sağlık hizmetleri de dahil olan konularda yapıyı geliştirmek ve yenilemek,
- Üretim ve ihracatı desteklemek. Özellikle turizm, madencilik, tarım endüstrisi gibi konularda üretimi arttırmak,
- Gelişen ülke pazarlarına girmek için ticareti geliştirmek,
- Çevre.

c) Kaynakların kullanımı

- Yerli birikimleri – yatırımları ve kaynakları arttırmak,
- Vergilerin ve giderlerin denetimini arttırmak,
- Dünya ticaretinden Afrika'nın aldığı payı geliştirmek,
- Yabancı doğrudan yatırımları cazip hale getirmek,
- Borçların azaltılması için sermayenin arttırılmasını sağlamak.

NEPAD'IN ÖNCELİKLİ SEKTÖRLERİ TARIM VE GIDA GÜVENCESİ

Bizler, Afrika'daki üretiminin kalitesini yükseltmek ve ailelerin daha fazla gıda güvencesini sağlayarak ihracatlarında kazançlı çıkmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Bizler bunu; Afrika tarımı ile ilgilenen bütün organizasyonları bir araya getirerek ve bunların ihtiyaçlarını karşılamak için işbirliği yaparak sağlıyoruz. Afrika milletleri tarafından yönetilen ve geliştirilen CAADP (Kapsamlı Afrika Tarım Programı), bu anlamda söz konusu politikalara rehberlik etmektedir.

ALTYAPI (Su ve Sağlık Hizmetleri, Ulaşım, Enerji, ICT)

NEPAD'ın altyapı üzerindeki rolü, aslında koordine etmek, desteklemek ve kolaylaştırmaktır. Özellikle;

- siyasal iradeyi ve yürütülen faaliyetleri; düzenli sisteme uyum sağlaması için siyasal ve kurumsal reformları gerçekleştirmek üzere teşvik etmek,

- enerji yatırımları için çevreyi mümkün hale getirmeye çalışan dış partnerlerle siyasal koordinasyonu sağlayarak şartları kolaylaştırmak,

- Özel sektör, altyapı acentaları, Bölgesel Ekonomik Topluluklar (BET) arasında yürütülen programların stratejik yapısını koordine etmek, yapısal ve finansal gelişim için de ortaklıkların büyümesine ve gelişmesine yardımcı olmak,

- Teknik acentalar ve bölgesel ekonomik komiteler arasında bilgi alışverişini, bilgi ağını kolaylaştırmak ve güçlendirmek,

- Su ve sağlık hizmetleri,

- Ulaşım,

- Enerji.

İnsan Kaynaklarının Gelişimi (Eğitim ve Sağlık)

İnsan kaynaklarının gelişimi, Afrika'nın sosyo-ekonomik gelişiminin anahtarlarıdır.

Bu nedenledir ki, Afrika'nın gelişimi (NEPAD) için temel öncelikli olarak yeni ortaklıkları dikkate almaktadır. İnsan kaynakları iki önemli alanda kendisini göstermelidir.

- Sağlık,

- Eğitim ve öğretim (beyin göçünü azaltmayı içermektedir).

Diğer alanlar; aşağıda belirtilen başlıca öğeler ve konuların geliştirilmesi ya da faaliyetlerinin başlatılması için yürütülen programlar, NEPAD bağlamında insan kaynaklarının gelişimi ile ilgilidir. İçerik olarak ana konular;

- Milenyum Kalkınma Hedefleri,
- Cinsiyet ayrımı ve kadının yetkilerinin– haklarının güçlendirilmesi,
- HIV/AIDS,
- Kapasiteyi arttırmak,
- Göç,
- Gençlik.

Bilim ve Teknoloji

Afrika Bilim ve Teknoloji Bakanlık Konseyi (AMCOST); NEPAD ve Afrika Birliği (AfB)'nin desteğiyle 2003 yılının Kasım ayında kuruldu. Afrika'nın gelişimi, bilim ve teknoloji alanında yeni yöntemler ve önceliklerin belirlenmesi için ileri düzeyde bir platform oluşturuldu. AMCOST; Afrika'nın bilim ve teknoloji alanındaki eylem planının (CPA) yürütülmesi için siyasi önderlik sağlamaktadır.

Ticaret & Piyasaya Giriş

Ticaret ve sanayi üniteleri, diğer amaçları da kapsayarak aşağıdaki önemli noktalara vurgu yapmaktadır.

- Özel sektör ve diğer ortaklıklar ile ilişkileri güçlendirme.
- Kaynakları kullanma.
- Araştırma yapmak için bilgi alışverişinde bulunmak.

Çevre& İklim Değişikliği ve Kültür& Turizm

AfB/NEPAD'ın çevre projeleri çerçevesinde; sürdürülebilir kalkınma, yoksulluğu gideren çabalar hedeflenerek, o bölgenin çevre sorunlarını çözmeye yönelik stratejiler içeren bir plan geliştirilmiştir. NEPAD'ın alt bölge seviyesindeki; çevre ile ilgili yaptığı hamlenin tekrarlanması için büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. Fakat, çevre ile ilgili konuların zor ve dinamik olması; önceliği olan programların– projelerin etkili bir şekilde yürütülmesi ve finanse edilmesi için en zorlayıcı yönlerden biri olmuştur. Çevre ile ilgili küresel anlaşmaların yürürlüğe girmesi, Afrika içinde en büyük önem arz eden önceliklerdendir. Yoksulluğun giderilmesi, gelişimin devam ettirilmesi gibi çalışmaların etkin hale gelebilmesi için; alt bölgesel ve ulusal düzeyde yürürlüğe gir-

miştir. Ayrıca, iklim değışikliklerini; uluslararası çevre koruma projelerini de göz önünde bulundurarak kontrol altına almaya yönelik çalışmalar da hedeflenmektedir.

Cinsiyet Ayrımının Giderilmesi

2004 yılında NEPAD; Sivil Toplum Kuruluşları ve parlamenter meseleler ünitesi içinde cinsiyet ayrımı yönünde anlamlı bir adım atmış ve bunları güncel konuları arasına almıştır.

AfB/NEPAD Afrika Eylem Planı (AEP)

AEP; Afrika'nın gelişiminin ve atacağı adımların önceliklerinin belirlenmesi için oluşturuldu. AEP; her şeyden önce önceliği olan program – projeler ile Afrika içinde kıtasal düzeyde, bölgesel bütünleşmeyi hızlandırmak ve bunun için de koordinasyonu sağlamaktan oluşmaktadır. Bu program ve projeler; Afrika Birliği ile NEPAD'ın sektörel önceliklerini de içine alarak; ana karaya stratejik olarak her şeyin dahil olduğu sosyo-ekonomik dönüşümlerin sağlanmasını içermektedir.

Afrika Eylem Planı'nın (AEP'nin) Amaçları

AEP'nin temel amaçları aşağıdaki gibidir:

- Afrika'nın öncelikli program-projelerinin yürütülmesi için kaynakların tam olarak kullanılmasını sağlamak.
- Afrika'nın kilit projelerinin - programlarının etkili ve verimli bir şekilde yürürlüğe girmesinde koordinasyon, uyumun artırılması ve bölgesel bütünleşmenin tanıtılması, bunların öncelikli hale getirilmesi.
- En önemli kaynakları ve ortaklıkların temelini atılmasını Afrika'nın gelişim gündemine almak.
- Afrika'nın ana programları ve projelerinin üstünde yaşamsal platform ve ortaklıklar için ortam hazırlamak.
- Afrika Birliği/ NEPAD, BET'ler (Bölgesel Ekonomik Topluluklar) ve diğer Afrika kurumlarının; ulusal, alt bölge ve kıtasal düzeyde önceliklerinin belirlenmesini ve bunları yaparken de denetim ve değerlendirmenin sağlanmasını kolaylaştırmak.

AEP'nin temel direği; BET'ler (Bölgesel Ekonomik Topluluklar) tarafından tanınan bölgesel projelerin desteklenmesidir. Bu, NEPAD'ın bölgesel bütünleşmeyi destekleyerek gündemine almasını sağlayan parlak bir örnektir.